

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.12. Effundit &c Pecunia habebatur vt Deus omnium supremus, & quæ grauiorem in Deo prouocat Zelum, eumq[ue] hac in occasione commouit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

similiter vt Detim colant & adorent. Porro Deus Israel, erat Deus, & Dominus legitimus, ad quem tota spectabat diuinitas, idcirco vt iuriam habebat sibi factam, & reuera talis erat, si quis vel dragmam sibi illius arrogaret.

¶ XVIII. Hinc est, quod nunquam patienter eum ferre poterit: qui vela mille leucis esse diuinum superbus affectaret. Angelum, quem adeo perfectum creauit: quia vel vnica cogitatio mentem eius momordit, non vt Deus esset absolute iam enim intellectu suo Angelico hoc esse sciebat impossibile, sed solummodo Deo similis: dixit enim: *In caelum conseruam, & similia ero Altissimo*, de altissimis precipitant, vt de celo ad inferni conuerit abyssum nunquam deorsum surrecturus: *Videbam Satianam, sicut fulgur de celo cadentem*. Herodes Rex die quodam populo concionaturus, regio decorus prodijt vestitu, qui dum loquitur in vestem eius solis radijs ita resplenduit vt velut in speculo repercussus totum locum illustraret, qua de causa populus adulator, & idololatricus deditus, voces cepit extollere, eumque vt Detim proclamante, ac Dei nomen illi vt ipse bene merito affingere: quia vero placidas huic adulationi praestitit aures, ilico aduolat Angelus, eumque tanto percussit impetu, vt eum prostrauerit qui à veribus vndeque corosus infansulo nimis funere animam exhalauit: *Consumptus à verbibus exspirauit*.

¶ XIX. Numquam aliorum Deus Deorum admittit consortia. Hinc factum est vt hoc crimen omnium grauissimè pateretur, quod populus suus aliorum admittit Deorum adorationem: eorum autem hi Zeli, quibus Zelabat Synagoga, erant hæc querelæ frequentissimæ, quibus contra illam per omnium ora Prophetarum exposulabat: quia sicut sponsus coniugi suæ desponsatus, cum ipse solus eius sit maritus legitimus, nullam ab ea iniuriã accipere potest grauiorem, quam si seipsum alteri tradat: ita similiter, hoc erat grauissimum Synagoga crimen Deo per fidem desponsatæ, quod alios Deos aduicera cognosceret. Hoc in eo (more nostro loquamur) Zelum exciuit mortalem: & sunt illæ querelæ non vulgares, quas ea de causa Deus exponit contra Synagoga, sumens metaphoram ex eo, quod vir cum vxore sua agit, quando inuenit, quod se alteri lupam tradidit, si demque marito violauerit.

Modo capies rationem Zeli, quem tam expressè per Ezechielem ostendit. Detinebat Deus populum suum, trasti duraque admodum in Ba-

bylonia seruitur languentem. Propheta Deus instanter deprecatur: Domine, qua de culpa tale supplicium & tantus rigor? Propheta: quia his plura merentur. Vt autem hoc Propheta pateat, apprehendit eum, & in Spiritu adducit in Idolum Hierusalem, & coram templi vestibulo statuit. Deus Intuetur Propheta, ad templi ingressum altare execratur, conspicit in quo erectum erat idolum, Deus gentilium. En Propheta, hoc patior impatienter quam acerbè (quæso) ferret hoc vit aliquis, qui coniugem habet quam vnice diligit, & pupillis oculi sui habet chariorem, si eo spectante, proh nefa: scortatorè amplecteretur? *Bras statim. Ezer. 8. 3.* *tem idolum Zeli ad prouocandam amulationem.* quæ illabz erectum idolum satis informe, vt Dei viscera Zelo ferentissimo commoueret, quia illa Deus habuit nostro loquendi modo tan enim peruersa fuit Indæorum Synagoga, vt in ipso Dei templo idola statuere non vereretur. *Quid ergo in domo mea (exclamat Deus) mihi in faciem aduoluer, idolum & qua ratione hoc perferam?*

Hæc erat illa non minima querela: *Iuxta me Isa. 7. 8.* *discoperuisti, & suscepisti adulterium.* Grauiorem non potest committere coniux impudentiam, quam præsentem marito adulterio consentire, manûque comprehendere gannionem, ac in eiusdem mariti sui lecto lupa collocare. O Vates, num foret iudicis me siue causa tam grauitate exacerbatum? Nec quidem pro crimini grauitate commouetur: si pro demerito puniendus esset populus talis esset mihi mulier seruo trucidanda. Paret hinc Deos falsos supra modum diuinum excitare Zelum, & quidem coram eo adoratos, in proprio suo templo diuini cultus honoribus: est enim hæc talis ignominia, vt Deo inferni non possit acerbior.

¶ 12. Effundit & c. Pecunia habebatur vt Deus omnium supremus, & que grauiorem in Deo prouocat Zelum, eumque hac in occasione commouit.

Noueris ergo, concludit D. August. quod idolum, seu falsus Deus, qui Deum ad Zelum excitat seruentiorem, fuerit pecunia: Tanto namque grauiorem in Deo causabat amulationem illorum Deorum aliquis quantò illum homines honore colebant super Pecunia noti, & diuinitatem adscribebant eminentiorè. Deus Altior diuinitas, cui vires & partes eius Gen. erat præsentes adscribebant, erat illa quam Deo pecunia maritus.

rum, vel denariorum attribuebant, hinc supremam, primamque consecrabant diuinitatem. Quid est Deo proprium? Esse omne bonum, & in se comprehendere omne bonum. *Bonum omne*, ait idem ipse Moyfi. Cui hoc primario deferebant, pecunia erat. In mundi primordio (teste Aristotele) vivebant homines: cambijs & permutacionibus: qui triticum habebat, ex eo dabat illi, qui vino abundabat, hic verò in cambium vinum refundebat, furor calcetorū calceos dabat, pistori, pistori autē panē illi retribuebat. Verum experientia docuit quòd alimentum non esset sufficienter distributum: quia aliquando, qui triticum habebat, & vinum optabat, neminem inueniebat, qui triticum vellet, & ineps vini remanebat: ad hoc iudicatum est quid aliud debere institui, quod congruum esset & aptum quibuslibet rebus permutandis, vt illo quisque nullo negotio posset obtinere quicquid illi opus esset: hoc autem fuit pecunia: pro illa tribuebant panem, & vinum, & oleum, & v. estem, & quicquid singuli voluissent.

Exod. 33. 19. *Ethi. l. 5. Eth. 63.*

III. Pecunia cur vt Deum adorant.

Hinc ceperunt homines suspicere pecuniā, velut quiddam in quo cuncta terræ bona comprehenduntur, ac sibi persuadere, quòd ille qui pecuniam haberet, omnia haberet: illā namque comparabat sibi cibum, potum, vestitum, vitæque subsidia. Pecuniā vir emebat generis nobilitatem: pecuniā delicias obtinebat in columis, medicum & medicinas, & in infirmitatibus obsequium. *Genus & formam regina pecunia donat.* Ex quo factum est, vt pecuniæ sublimiorem attribuerent diuinitatem, quam ceteræ eorum multitudinis: si namque ex illis, iuxta eorum sententiā hic mari dominabatur, ille telluri, hic panī, ille vino, oleo ille, paci alter, alter bello, pecuniam omnibus notabant imperantem. Firmiter autem credo hunc esse legitimum verborum Apostoli sensum: *Auaritia qua est simulachrorum seruitus.* Quamuis enim SS. Patres millenas hic adferant expositiones, hæc tamen bona est. Est auaritia idolorum seruitus: vt enim idololatæ millena colunt idola, quibus seruiūt, quæque vt Deos adorant, quædam ad hoc, alia ad aliud, ita auarus pecuniam adorat, quasi illi videatur, quòd plenam habeat diuitatem ac potestatem istorum omnium vniuersalem, & hoc eo modo, vt in hoc vno omnes includat falsos Deos: & soli pecuniæ eum tribuit honorem auarus, quem infideles cunctis dijs suis adscribebant. Idcirco loquitur Apostolus in plurali: *Simulachrorum seruitus*, q. d. soli pecuniæ eum tribuit homo honorem, & obsequium, quod

Colos. 3. 5.

IV. Auaria cur dicatur simulachrorum seruitus.

reliquæ simulachrorum multitudini. Percunctatur D. August. quæ ratio detur cur Gentiles, cum tantam haberent Deorum colluuiem, vnum panū dedicatum, alterum vino, aliū leguminibus alium pottibus, aibus alium, vt diximus, non crederent Deum particularem pecuniæ? Falleris, inquit, licet eum enim hoc proprio nomine non censuerint, sub nomine tamen Iouis eum coluerant: hunc singulariter appellauerunt Deum pecuniæ, erat etonim illis domesticum, quòd Iupiter Deum esset omnium supremum, & qui prærogatiua vigeret potestate inter reliquos Deos, quem & eorum patrem statuiebant, in tantum, vt crederent omnem reliquorū potestatem Deorum ab eo dependere, nec non quòd Saturnus ab eo quead temporis gubernacula dependeret, & Mars in suis bellorū victorijs, & Iuno in operibus ætis, & Mercurius in infusione sapientie, sicut subtiliter ex ipsis Gentilium doctrinis confirmat D. Aug. Quinimo hæc de causa crediderunt, quòd Iupiter esset ipse Iudæorum Deus: quia timebant illum esse omnium potentissimum. Quia Iupiter Deus erat supremus ac vniuersalis, qui in omnia tenebat imperium, qui in omnibus operabatur, illum speciali ter insperperunt Deum pecuniæ, vel Deum pecuniæ: eo quòd opinarentur, quòd hæc illa esset pecuniæ magnitudo, omnia posse, subijcere omnia, superare omnia, & in omnibus operari: *Pecunia obediunt omnia*: Nec paruus quisquam est vel magnus, qui non operetur mediante pecunia: per hanc domos possident, campos, loca, maria, flumines, honores dignitates, per hanc auctoritate & obsequio præcellunt, per hanc notitia fama que celebrantur.

reliquæ simulachrorum multitudini. Percunctatur D. August. quæ ratio detur cur Gentiles, cum tantam haberent Deorum colluuiem, vnum panū dedicatum, alterum vino, aliū leguminibus alium pottibus, aibus alium, vt diximus, non crederent Deum particularem pecuniæ? Falleris, inquit, licet eum enim hoc proprio nomine non censuerint, sub nomine tamen Iouis eum coluerant: hunc singulariter appellauerunt Deum pecuniæ, erat etonim illis domesticum, quòd Iupiter Deum esset omnium supremum, & qui prærogatiua vigeret potestate inter reliquos Deos, quem & eorum patrem statuiebant, in tantum, vt crederent omnem reliquorū potestatem Deorum ab eo dependere, nec non quòd Saturnus ab eo quead temporis gubernacula dependeret, & Mars in suis bellorū victorijs, & Iuno in operibus ætis, & Mercurius in infusione sapientie, sicut subtiliter ex ipsis Gentilium doctrinis confirmat D. Aug. Quinimo hæc de causa crediderunt, quòd Iupiter esset ipse Iudæorum Deus: quia timebant illum esse omnium potentissimum. Quia Iupiter Deus erat supremus ac vniuersalis, qui in omnia tenebat imperium, qui in omnibus operabatur, illum speciali ter insperperunt Deum pecuniæ, vel Deum pecuniæ: eo quòd opinarentur, quòd hæc illa esset pecuniæ magnitudo, omnia posse, subijcere omnia, superare omnia, & in omnibus operari: *Pecunia obediunt omnia*: Nec paruus quisquam est vel magnus, qui non operetur mediante pecunia: per hanc domos possident, campos, loca, maria, flumines, honores dignitates, per hanc auctoritate & obsequio præcellunt, per hanc notitia fama que celebrantur.

Hinc originem sumpsit, quod Zelus ardentissimus, quo Deus feruet, hunc impugnet Deū pecuniæ: aduertit enim quantum colligi potest, Auarus quod Sanctus non magis confidat in vero Deo, plus aurū quam auarus in diuitijs: quod si D. Franciscus diligit Patriarcha Ordinis Minorum inclutus, totas quam integras noctes impenderit: cum Deo familia Sanctus ruis agens, illis solis verbis: *Deus meus & omnia*: Deum, Idem hoc agit cum suis pecunijs: auarus, quibus se recreat, illas aspiciens, euoluens, reuoluens, tangens, numerans, summoque illis affectu colloquens: *Deus meus & omnia*: Vobiscum omnia habeo: Et sicut aduertit D. Basil. de quo mutua. D. BASEL. vit illud D. Ambros. Non seruentius quisque Ho. 7. in vir sanctus cor suum, intellectum, voluntatem diuisent, ac animam in Deum dirigit, de illo sermonem Tom 1. habens, de eo cogitans, de eo somnians, quàm a. Seru. 8. uans in pecuniam: *Aurum respicit, aurum imaginat.*

Hinc originem sumpsit, quod Zelus ardentissimus, quo Deus feruet, hunc impugnet Deū pecuniæ: aduertit enim quantum colligi potest, Auarus quod Sanctus non magis confidat in vero Deo, plus aurū quam auarus in diuitijs: quod si D. Franciscus diligit Patriarcha Ordinis Minorum inclutus, totas quam integras noctes impenderit: cum Deo familia Sanctus ruis agens, illis solis verbis: *Deus meus & omnia*: Deum, Idem hoc agit cum suis pecunijs: auarus, quibus se recreat, illas aspiciens, euoluens, reuoluens, tangens, numerans, summoque illis affectu colloquens: *Deus meus & omnia*: Vobiscum omnia habeo: Et sicut aduertit D. Basil. de quo mutua. D. BASEL. vit illud D. Ambros. Non seruentius quisque Ho. 7. in vir sanctus cor suum, intellectum, voluntatem diuisent, ac animam in Deum dirigit, de illo sermonem Tom 1. habens, de eo cogitans, de eo somnians, quàm a. Seru. 8. uans in pecuniam: *Aurum respicit, aurum imaginat.*

maris, hoc tibi dormienti in somnium, & vigilanti de siderum, quæcumque videri, in auribus conuerſi cupis, dicitur: *ex an quo, ad posses, & licet. Quid enim verum non moliris, mouisti, vnus auriga-tia &c.*

Optimè quadrat hic, quod de grege eorum vnus dicebat, quæ vates Ofias auscultabat. Illos fuerat adhortatus, vt omnem spem suam in Deum conijcerent, ad illum se conuerterent, cuiusque ex toto corde fiderent misericordie: *Ms. ericordiam & iudicium custodi, & spera in Deo tuo semper.*

VIII. *Ose. 12. 8.* Pecunia vt idolū habetur. Prodit alter inde, quasi replicans: dicit, quid tibi in buccam veniens: optimum enim mihi habeo Deū, qui in omnibus mihi subueniet, nempe pecuniam; *Et dixit Epiphanius, Verum, amen diues effectus sum, inueni idolū mihi, omnes labores mei non inuenient mihi inquit, &c.* Hæc alias verba declarauimus. Nunc nascitur, quod sicut dum maritus notat, quod coniux sua oculo nimis blando alterum respicit, ilico fero illam oculo conuertitur: ita quoque, Deus aduertens quod anima pecuniam vt Deum intueatur, ac in eatoram suam spem colloct, eam oculo conspiciit inimico ac indignabundo, & se mundo manifestans, acerbis impugnatæ corpit diuites ac diuitias, atque, pauperes, suos esse inimicos amicos, quodque illis eorum regna parauerit: *Deus pauperes: quia ipsorum est regnum eorum, Et de diuie prædicat. Dimes difficile mirabit in regnum eorum: facilius est camelum per foramen acus transire, quam diuitem in vasa in regnum eorum.*

IX. *Luc. 6. 24.* Christus impugnat. *Matt. 5. 3.* *Matt. 23. 24.* *Luc. 6. 24.* Et suspitio de pectoris imo producta, sic diuitem desert infortunium: *Vt vobis diuitibus, quia haberi consolationem vestram.* Non in omnes illos inuenitur, sed in eos, qui cor suum habent pecunijs additum illas, vt Deum adorant, & quorum in ijs tota inuenitur statque fiducia.

Hinc calum illius discimus diuitis, de quo Christus retulit, multis opibus affatum opulenti, qui nocte quadam illis amicæ collocutus sic ait: anima mea, pe pende quantis, ad luxum, vique diuitijs abundes, illis inest, quidquid id vobis omnibus exoptare poteris: cum igitur omnia diues habes, conede, bibe, epulare, tequiesce. His occupatus cogitationibus, ecce vocem audit celestis: *Simile, hanc nocte animam tuam, repertum à te; qua autem parasti, cuius erunt? Hanc nocte morieris, videamus autem cui hæc bona futura sint enolumento, & an ea tecum sis delaturus.*

X. *Luc. 12. 10* Dimes diuitias demulcens illis subito priuatur. *Luc. 12. 10* Solco dicere, stulto huic hoc accidisse, quod mulieri adulteræ, quæ de nocte expergefata, ad fenestram recurrit, & eū impudico suo colloquitur amasio nimis familiariter: audit illam mari-

us, de strato se proripit, & sumpto pugione ô re-metricem, scortum, lupam, talenue contra me molitis traditionem? Sic meo quidem iudicio, Deus illam conspexit animam adulteram, opibus ac pecunie amicam, cum illis familiaris colloquentem, illas demulcentem, proflic gra- uiter irritatus, & diuine pugione iustitiae illam tranſerberat, hic mortuus nequissima, anima foedifraga, & infidelis.

Non fert Deus, vt alium eius loco supponas, aut cor tuum alteri quam sibi consecres. Quando hoc aduertit ilico tibi illum aufert. Nouit animam nostram ad prodicionis & infidelitatis et, men inclinari, (testatur D. Aug.) illique con-tingere quod mulieri ac prostituta, cui sponsus literas seu nuntia mittit per pedissequum eli-gantiori ferma conspicuum: hæc autem illum intuita, tanto eius amore capitur vt eius gratia, sponsi sui incipiat obliuisci: quid sponsus illum confestim amandat, domoque turbatus elimi-nat. Sic illa Putipharis perfrictæ frontis inuere-

cunda mulier, vt Spiritus S. testatur, cui Ioseph iuuenem venustate corporis gratissimum, Angeli-co vultu decorum maritus designat in feruum ac pedissequum, cordis affectum transfert in Ioseph, & ad inuidium provocat pellex adulterium, mariti sui profus immemor. Hoc agit anima tua. Concedit tibi Deus filium, vt illi tanto beneficio gratus deseruias, eumque non paruum emurias Deo pedissequum: tu verò tanto illum complederis affectu, vt Dei tui, eius gratia, obliuiscaris. Tribut tibi Deus naturæ dotes eximias, vt per illas illi strenuè famuleris, & dum te corpore cernis eminentem, pariter coneris & animæ pulchritudine præfulgeret: tu verò stulto illis adhaeres affectu, similis illis quos vidit Ezechiel adorantes ad Orientem.

Largitur tibi Dominus honoris gradum, quo totus eius intendas obsequio, & amori, teque geras velut eius seruus honorarius: tu verò hoc ipso grauitur illum irritas: hoc enim totum est studium tuum, quo factum illum tutumque custodias. O Anima foedifraga, quæ tanto pedissequum amore prosequeris? Ab oculis eius ille remoueat. Hac de causa, tibi filium admittit, qui tuum idolum, & filiam, quam adorabas, & honoris gradum cui nimis intemperanter & inordinatè seruiebas.

Et hæc causa fuit, si D. August. credimus, cur Rex pijsimus Ezechias, diuino motus Spiritu chias sermone uolofum illum ceperit serpentem æneum, pentem à Moyse quondam conflatum, & erectum in salutem eorum, qui à serpentibus ignitis mortu confreterebant, getit.

XII. Non fert Deus, vt alium eius loco supponas, aut cor tuum alteri quam sibi consecres. Quando hoc aduertit ilico tibi illum aufert. Nouit animam nostram ad prodicionis & infidelitatis et, men inclinari, (testatur D. Aug.) illique con-tingere quod mulieri ac prostituta, cui sponsus literas seu nuntia mittit per pedissequum eligantiori ferma conspicuum: hæc autem illum intuita, tanto eius amore capitur vt eius gratia, sponsi sui incipiat obliuisci: quid sponsus illum confestim amandat, domoque turbatus elimi-nat. Sic illa Putipharis perfrictæ frontis inuere-

cunda mulier, vt Spiritus S. testatur, cui Ioseph iuuenem venustate corporis gratissimum, Angeli-co vultu decorum maritus designat in feruum ac pedissequum, cordis affectum transfert in Ioseph, & ad inuidium provocat pellex adulterium, mariti sui profus immemor. Hoc agit anima tua. Concedit tibi Deus filium, vt illi tanto beneficio gratus deseruias, eumque non paruum emurias Deo pedissequum: tu verò tanto illum complederis affectu, vt Dei tui, eius gratia, obliuiscaris. Tribut tibi Deus naturæ dotes eximias, vt per illas illi strenuè famuleris, & dum te corpore cernis eminentem, pariter coneris & animæ pulchritudine præfulgeret: tu verò stulto illis adhaeres affectu, similis illis quos vidit Ezechiel adorantes ad Orientem.

Largitur tibi Dominus honoris gradum, quo totus eius intendas obsequio, & amori, teque geras velut eius seruus honorarius: tu verò hoc ipso grauitur illum irritas: hoc enim totum est studium tuum, quo factum illum tutumque custodias. O Anima foedifraga, quæ tanto pedissequum amore prosequeris? Ab oculis eius ille remoueat. Hac de causa, tibi filium admittit, qui tuum idolum, & filiam, quam adorabas, & honoris gradum cui nimis intemperanter & inordinatè seruiebas.

Et hæc causa fuit, si D. August. credimus, cur Rex pijsimus Ezechias, diuino motus Spiritu chias sermone uolofum illum ceperit serpentem æneum, pentem à Moyse quondam conflatum, & erectum in salutem eorum, qui à serpentibus ignitis mortu confreterebant, getit.

XIII. Similitudo. **XIV.**

scribant. Illumque in frustra confregit, & in puluerem redactum deiecit in torrentem Cedron, vt ex eo nec memoria, nec pulueres superessent: Ezechias Rex religiosa potestas Deo seruans, cum magna pietate laude conuicit. Quid hoc rei? rem diuino constructam ordine, signum adeo prodigiosum confringere, comburere, in torrentem demergeret? Remedium adeo saluterum? Vtique: quia tanto Iudaei serpente ardore compledebantur, vt iam inciperent illi thus adolere, iam illi non Deo cordis affectum confectarent, a quo illum acceperant. Itaque Ezechias se velut fidelissimum Regi seruum demonstrauit, qui si videat, quod Regina nobilis quendam inordinatè diligit, illumque sciat iam Regi molientem insidias, violentus ei manus iniicit, & ium transferat. Hinc timor ille, quo sancti concussi viuunt, num inordinato terrenis amote afficiantur, quæ Deus illis largitur: vt tanto seruiant illi studiosius: in tantum vt D. August. quod ex cantu choralis non modicam percipiunt voluptatem. Hic ordinatus erat, vt inde ipse ritus in Deum raperetur. O Domine, iam video, quod doleo, nigra me delectatione hoc capto recreati, & inordinato pedissequum hunc amore complecti, quem mihi consignas, vt tua perpetem getam memoriam: unde vt verus humilis prædicationi verbi Dei insistentis hanc mentis fitebatur infirmitatem, rogabatque auditores, vt cum illo, & pro illo lacrymarentur.

XV. Timeant sancti ne terrenis nimis afficiantur.

D. August. Lib. 10. Conf. 33. Tom. 1.

Plete mecum & pro me flete. Et quod tuum S. Augustine facinus? *Mibi accidit, vt me, amplius cantus, quam res qua canitur moueat, illo penatiter me peccare confiteor.* En quam tenue peccatum, & quot lacrymis elutum, quantumque tremore percellat eum, qui talis est, qualem esse non minus Augustinum. Perpectus erat illi Dei Zelus feruentissimus, & quantopere moueatur, dum affectus alteri, quam sibi dedicatur, licet res sit in se sancta, qualis cætus est Ecclesie: quid erit igitur, affectu ita immoderato prosequi, quali tu filium, aut filiam, aut amicum: aut pecuniam, aut sanitatem?

XVI. Deus pecuniam vt aduersarium auerſatur.

XVII. Similitudo.

co diligit affectu, non parum moueris indignatione. Porro si domum tuam ingrediens, cubiculum tuum ascendens, vbi proprium est cubile, illum in eo reperies cum coniuge tua, ipsam autem gannoni blandientem, quid rectum ageres? O traditorem, & hic in domo mea: Et quid tibi ad summum prodicionis crimen debeat, nisi vt cum vxore mea eodem lecto scortator decumberes?

En tibi quod hodie Saluatori nostro contingit. Ipse commoto semper oculo pecunias appetit, ab incunabulis, imo ab initio suæ Incarnationis pecuniam habuit vt inimicæ, eius enim est competitor, est ille quo enim anima scelus molitur traditionis: in suam hodie Christus domum ingreditur, templum scilicet, suæ quietis locum, & ibidem in mensa pecuniam offendit velut in altari, quod est vt proprius eius lectus, & alios illam velut adorantes: *Nammularios sedentes.* Ad illos primo recurrit, velut adulteræ maritum, & collectis subito, quos ad manum habebat, funibus ac restibus, ipsos cepit actius impetere & instar canum fustigare, dei de adulteram aggreditur scilicet pecuniam: Dicitur tu mihi, peruersissima scortatrix, quæ te cū esset, tu diuino superbius extollis, te omnium oculis exponens, quasi es omne bonum, & vt tale te vt adules omnes adorant, & quid tibi debeat, quo supremam soli mihi impingeres ignominiam, atque vt Deus prosteruit habereris, nisi quod templum haberes, & veri Dei templum, tuum esse censeretur? Arripit illam, prosteruit, & per templi dei cit spargitque paumentum: *Effudit as* Nefandissima, hic tibi debetur locus, non altare, non templi mensa. Nō tuus est locus humani cordis altare: hoc etenim mihi conuenit, & in quo volo gratissima mihi dedit sacrificia: locus tuus peritissima hic est, per pauimentum dispergi, pedibus conteri, contemni vt non plures æstimeris, quam id, quod pedibus vt vile quid, proteritur: & si te hominibus concessi non ea mente concessi, vt te super sui cordis aram exaltem, sed eorum pedibus prostrata, seruias, velut, qua media ad Deum sursum ascendant: hoc enim est: *Omnia subiecisti tibi, s. s. sub pedibus eius.*

XVIII. Applicatur Christus.

XIX. pecunia.

Locum illum amice, vt sibi proprium debet habere pecunia, filius dignitas, diuitiæ, non eor tuus, Pecuniaz sed pedes tuos, vt per illa ad Deum ascendas, & locus per bona hæc temporalia disponas, ad celestia proprius tandem obrinentia. Sub pedibus tuis pecunia vt est sub ex illa scilicet erigas ad Dei gloriam, orphanis pauperibus tribuens, captiuis, viduis, puellis pro inopia periclitati: *Diserte se affluas, nolite conopponere.* Ps. 112. 7.

XX.

XX. Applicatur Christus.

Hunc illi locū ab exordio consignavit Eccle-
 sia, quando conuerti fideles, ostendentes, quod
 solum Deū, vt talem, velent adorare, suam omnem
 in eo collocare fiduciam, & in eo omnem suum bonū
 inuenirent, omnibus, quæ propria possidebant,
 renouciabant, eaque vendebant: & ex eis redan-
 dam pecuniam, ad pedes prosternebant Apostoli.
Aut pedes Apostolorum. Ad terram, & sub pedibus
 prosternunt enim ei conuenit in corde resi-
 dere. Hi sunt feruores Dei Zelosi, & illos timete
 diuites, qui in solis vestris fiduciam pecunijs, in
 numerum eorum redigendi, de quibus cecinit
 Pfalter regius. *Ece homo qui non posuit Deum
 adiutorem suum, sed sperauit in multitudine diuitiarum
 suarum. Et inter illos numerandi: Quicon-
 siliū in virtute suarum multitudine diuitiarum suarum
 gloriantur.* Caue tibi anima, ne Deo sis
 infidus fraga, ne te crinide polluas proditiōnis, ne
 te Deus adulteram seculo æternūque casti-
 get.

§. 13. Fecit flagellum &c. *Nulla præmissa
 verburum correptione, illos Dominus flagel-
 lar: est etenim auaritia laqueum indissolubi-
 liū.*

Deus præ-
 mouet
 punitiōem
 punitiōem

Videtur hic Christus mirum in modum, &
 præter morem suum seuerus: solet etenim,
 vt diebus præteritis diximus, priusquam
 aliquem puniat, illum præmonere. Olim in die-
 bus Noë (Nor. D. Chrysol.) mortales ob non
 tolerandas vltimas iniquitates puniturus, illos
 prius instituit monere, & per Noë iustitiam præ-
 conem ad penitentiam adhortari: hac de causa sa-
 bificare eum voluit arcam eius operi cen-
 tum impendit annos, quatenus verbis Noë, &
 fabricum ligneorum idibus, ac strepitu nau-
 pegorum in se penitentes conuerterentur: quo-
 circa D. Petrus Noë vocat: *Præconem iustitiæ.*
 Idem notamus, quando grauitur eum populus
 offendebat: *Mittebat Dominus Deus pauperum suorum
 ad illos per manum iustiorum suorum, &c.* Sic Hie-
 remias primò verbis & exhortationibus, deinde
 catenis circuminctus illis captiuitatem nuntian-
 do vaticinatus est. Ezechiel & ceteros Propheta
 hoc in munere perire o verabantur.

Si igitur dum Deus dicebatur vindictæ, non
 illico flagellum arripuit, vt quid modo primo fer-
 uore, illos eorumque mentes seuerius? Notes
 sitium illorum auaritiam fuisse cordibus irradica-
 tam. Quando peccatum hoc animam possidet, vix
 vlla spes affulget, quod ab illo liberabitur, illumq;
 Hieron. Bapt. de Lan. 2. a. Tom. III.

in eo fructum exhortationis sermo produceret.
 Appa et in eo quod narrat D. Lucas. Sæpe sæpius
 Christus Phariseis prædicabat, eorumque vitia auaritiæ
 non tacebat: quamuis autem quidam tabie tabes-
 cerent, alij tarentur, alij illi molestiam adfer-
 rent, porro, die quodam, dum auaritiã plus le, vt pa-
 solito reprehenderet, cupiditatemque habendi tet in
 damnaret: *Audiebant hac uerba Pharisæi, qui erant
 auari, & deridebant illum.* Ille namque cuius auaritiã
 hoc vitium occipat, nec se turbas, nec in-
 quætat, nec in ouetur sed hoc tantum audito præ-
 dicatore, inquit D. Basil. (ex quo idem sumpsit D.
 Amros.) dicit auarus: *Pulcher sermo, sed pulcherrimus dicitur.*
 aurum. q. d. Dicitis quid placuerit: optime
 mihi est, & quietus sum auro meo. Hunc ipsum
 Saluator fructum illis prædicando retulit: *Deri-
 debant illum, & hoc supposito ad huc e præmonens
 gradum, iam non est aliud quàm quod se ad præ-
 dicando talibus subducatur: dixit enim Spiritus
 S. Qui: auarus derisorem ipse iniuriam sibi fa-
 cit.*

Eleganter expendit D. Ambrosius, quod Iesus in-
 uictis duci Iudæorum accersit: dum enim cogitat
 urbem Iericho bello lacessere, Dei non in præ-
 conum voce denuntiat, nequis vel pauim quid
 vel magnum huius ciuitatis attingere præsumat,
 sed omnia flammis exurantur: si quis enim vel
 minimum quid aut sumpserit aut tetigerit, totius
 populi vitam manifesto exponeret periculo. *Vos
 caute, ne de his que præcepta sunt, quidquam con-
 tingatis, & si is præuicatoris res, & omnia ca-
 stris Israel sub peccato sint, atque turbentur.* Ciui-
 tatem inuadunt: quidam autem auri cupidus no-
 ino Achan vidit inter marubias lamini anreæ,
 certam pecunie summam, & Chamydem coeci-
 neam, hæc omnia sibi diripit & abscondit: vi-
 ctorem suam in consecratione tenæ pronassæ
 prosequuntur, & Hai ciuitatem impugnant: egre-
 diuntur oppidani, & plurimes prosterunt Hebræ-
 litarum, ceteris ad turrem fugam compulsi. Hi-
 co Iolue ad Deum confugit: *Domine mi, quid
 hoc? Mi Domine, audient Chananæi, &c.* eadem
 hanc nostrorum audient Chananæi, quo fiet, vt te-
 tuumque populum despiciant iunctisque viribus
 animos superbi resumant, neque unanimis ep-
 primant hac clade contractos. Non te frangat
 ista res, inquit Deus est etenim inter vos cor
 quoddam auaritiã conspiratum, quod mandatis
 tuis capitulum auri non obediunt. *Quis Domine?
 Multis vltro citreque interpositis, inuenit A-
 chan. Duo notat hic D. Ambrosius. Primum: quod
 cum infelix hic esset præmonitus, si cupiditati
 suæ fræne laxaret, discrimini populum expore-*

Serm. 81.
 Fran. 9. 7.
 III.
 Similiter
 & in A-
 chan.

Vos Iosue 6.
 18.

(a) D. f.
 p. 1 do
 datus y
 presm.

